

Lieta C-610/18**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2018. gada 25. septembris

Iesniedzējtiesa:

Centrale Raad van Beroep (Nīderlande)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2018. gada 20. septembris

Apelācijas sūdzības iesniedzējas:

AFMB Ltd u.c.

Atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank

Pamatlietas priekšmets

Pamatlietas ir par A1 sertifikātiem, kurus *Sociale verzekeringsbank* (Sociālā nodrošinājuma banka, turpmāk tekstā – “Svb”) ir izsniegusi laikā no 2013. gada 2. oktobra līdz 2014. gada 9. jūlijam un kuros ir norādīts, ka šajās lietās analizētajiem starptautiskās satiksmes smago kravas transportlīdzekļu vadītājiem (turpmāk tekstā – “skartās personas”) laikposmos, kad tie saskaņā ar *AFMB* sniegtajām ziņām kā pie tās nodarbinātie starptautiskās satiksmes smago kravas transportlīdzekļu vadītāji strādāja divās vai vairākās Eiropas Savienības (ES) vai Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) dalībvalstīs, ir jāpiemēro Nīderlandes sociālā nodrošinājuma tiesību normas.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu ir runa par jautājumu, kādas sociālā nodrošinājuma tiesību normas ir jāpiemēro skartajām personām pamatlietās aplūkotajos periodos. Ja ES vai EBTA ir konstatējama pārrobežu darbība, Regulā (EEK) Nr. 1408/71 un Regulā (EK) Nr. 883/2004

ietvertie noteikumi par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu lielākoties nozīmē, ka ir jāpiemēro attiecīgās nodarbinātības valsts sociālā nodrošinājuma tiesību normas. Šo noteikumu mērķis ir vienā un tajā pašā valstī nodarbinātajiem darba ņēmējiem piemērot vienas un tās pašas sociālā nodrošinājuma tiesību normas (skat. ģenerālvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumus lietā *Chain*, C-189/14, ECLI:EU:C:2015:345, 60. un nākamie punkti). Šādā veidā netiek pieļautas nevēlamas darba algu izmaksu konkurences formas, kurām ir nevēlamas negatīvas sekas uz valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām, kurām savukārt ir jānodrošina darba ņēmēju brīva pārvietošanās.

Dažos pārrobežu nodarbinātības gadījumos, it īpaši starptautiskajā ceļu satiksmē, piemērojot nodarbinātības valsts principu neierobežotā veidā, nevar pienācīgi nodrošināt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos. Lai to novērstu, Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā tika ietvertas tiesību normas, kurās ir paredzētas atkāpes no šī principa, atzīstot par piemērojamām darba devēja reģistrācijas valsts vai arī darba ņēmēja dzīvesvietas valsts sociālā nodrošinājuma tiesību normas, vai arī, ja reģistrācijas un dzīvesvietas valsts ir viena un tā pati, abu valstu sociālā nodrošinājuma tiesību normas. Lai sniegtu vērtējumu pamatlietās, izšķiroša nozīme ir tam, vai *AFMB* var uzskatīt par skarto personu darba devēju.

Ja *AFMB* nevar uzskatīt par darba devēju, rodas jautājums, vai īpašie nosacījumi, ar kuriem pagaidu darba aģentūras un citi starpnieki, norīkojot darba ņēmējus darbā citā dalībvalstī, var atsaukties uz Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 12. pantā paredzētajām atkāpēm no nodarbinātības valsts principa, pamatlietās ir piemērojami *mutatis mutandis*.

Prejudiciālie jautājumi

1.A) Vai Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos kā pamatlietā norādītie nodarbinātais starptautiskās satiksmes smago kravas transportlīdzekļu vadītājs ir jāuzskata par daļu no darba ņēmējiem transportlīdzekļu vadītājiem:

a) pārvadājumu uzņēmumā, kas to ir nodarbinājis, kura neierobežotā rīcībā tas faktiski uz nenoteiktu laiku atrodas, kurš pret to izmanto faktiskās tiesības dot norādījumus un kuram faktiski ir jāsedz darba algu izmaksas; vai

b) uzņēmumā, kas formāli ar to ir noslēdzis darba līgumu un kas viņam atbilstoši ar a) apakšpunktā minēto pārvadājumu uzņēmumu noslēgtajam līgumam maksāja darba algu un šajā ziņā veica iemaksas dalībvalstī, kurā atrodas uzņēmuma juridiskā adrese, un nevis dalībvalstī, kurā atrodas a) apakšpunktā minētā pārvadājumu uzņēmuma juridiskā adrese; vai arī

c) gan a), gan b) apakšpunktā minētajā uzņēmumā?

1.B) Vai Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tādos apstākļos kā pamatlietā norādītie par nodarbinātā starptautiskās satiksmes smago kravas transportlīdzekļu vadītāja darba devēju ir jāuzskata:

a) pārvadājumu uzņēmums, kas skarto personu ir nodarbinājis, kura neierobežotā rīcībā tas faktiski uz nenoteiktu laiku atrodas, kurš pret skarto personu izmanto faktiskās tiesības dot norādījumus un kuram faktiski ir jāsedz darba algu izmaksas; vai

b) uzņēmums, kas ar smago kravas transportlīdzekļu vadītāju ir noslēdzis darba līgumu un kas tam atbilstoši ar a) apakšpunktā minēto pārvadājumu uzņēmumu noslēgtajam līgumam maksāja darba algu un šajā ziņā veica iemaksas dalībvalstī, kurā atrodas šī uzņēmuma juridiskā adrese, nevis dalībvalstī, kurā atrodas a) apakšpunktā minētā pārvadājumu uzņēmuma juridiskā adrese; vai

c) gan a), gan b) apakšpunktā minētais uzņēmums?

2) Gadījumā, ja tādos apstākļos kā pamatlietā norādītie 1.A) jautājuma b) apakšpunktā un 1.B) jautājuma b) apakšpunktā minēto uzņēmumu uzskata par darba devēju:

Vai īpašie nosacījumi, ar kuriem tādi darba devēji kā pagaidu darba aģentūras un citi starpnieki var atsaukties uz Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 12. pantā paredzētajām atkāpēm no nodarbinātības valsts principa, pamatlietās ir piemērojami *mutatis mutandis* daļēji vai pilnībā Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nolūkā?

3) Gadījumā, ja tādos apstākļos kā pamatlietās norādītie 1.A) jautājuma b) apakšpunktā un 1.B) jautājuma b) apakšpunktā minēto uzņēmumu uzskata par darba devēju un uz otro jautājumu tiek atbildēts noliedzīgi:

Vai šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu atspoguļoto faktu un apstākļu gadījumā runa ir par lietas apstākļiem, kuri ir jāuzskata par Savienības tiesību un/vai EBTA tiesību ļaunprātīgu izmantošanu? Ja atbilde ir apstiprinoša, kādas ir minētā sekas?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Padomes Regula (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā; 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 14. panta 2. punkta a) apakšpunkts

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, 12. pants, 13. panta 1. punkta a) apakšpunkts un 13. panta 1. punkta b) apakšpunkts

Padomes Regula (EEK) Nr. 574/72 (1972. gada 21. marts), ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu; 16. pants

Ar jēdzienu “Savienības tiesības” šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek saprastas arī EBTA tiesības, ciktāl tās ir piemērojamas pamatlietā.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Valsts tiesību normas netiek norādītas.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 *AFMB* tika nodibināta 2011. gada 10. maijā Kiprā. Šī sabiedrība ir noslēgusi līgumus gan ar Nīderlandē reģistrētiem pārvadāju uzņēmumiem, gan ar 38 smago kravas transportlīdzekļu vadītājiem, no kuriem 7 ir minēti šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Šie smago kravas transportlīdzekļu vadītāji pamatlietā analizētajos periodos dzīvoja Nīderlandē un gan pirms tam, gan minētajos periodos bija nodarbināti kā starptautiskās satiksmes smago transportlīdzekļu vadītāji. Šajos periodos skartās personas faktiski uz nenoteiktu laiku atradās neierobežotā Nīderlandē reģistrēto pārvadājumu uzņēmumu rīcībā, un turklāt tie vismaz ievērojamā skaitā gadījumu pirms attiecīgajiem periodiem šajos uzņēmumos bija nodarbināti.
- 2 Pamatlietās tiek uzdots jautājums par to, vai *AFMB* Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nolūkā, nosakot darba devēja reģistrācijas vietu, ir jāuzskata par skarto personu darba devēju un vai tāpēc tiem ir jāpiemēro Kipras sociālā nodrošinājuma tiesību normas.
- 3 *Svb* 2013. gada oktobra lēmumos atzina, ka attiecīgajos periodos skartajām personām ir jāpiemēro Nīderlandes sociālā nodrošinājuma tiesību normas, un tiem izsniedza attiecīgus A1 sertifikātus, kuros tas ir norādīts. Periodi, uz kuriem šie A1 sertifikāti attiecas, katrā gadījumā ir atšķirīgi, taču neviens no tiem nesākas pirms 2011. gada 1. oktobra un neviens nebeidzas pēc 2015. gada 26. maija. *AFMB* u.c. par šiem 2013. gada oktobra lēmumiem attiecīgi iesniedza sūdzību, kuru *Svb* ar 2014. gada jūlija lēmumiem noraidīja kā nepamatotu. *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas pirmās instances tiesa) *AFMB* u.c. par 2014. gada jūlija

lēmumiem celtās prasības ar 2016. gada 25. marta spriedumu noraidīja kā nepamatotas.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 4 *Svb* pārstāv viedokli, ka Nīderlandē reģistrētie pārvadājumu uzņēmumi, kuru rīcībā pamatlietās aplūkotajos periodos faktiski uz neierobežotu laiku neierobežotā apmērā esot atradušās skartās personās, Regulas (EEK) Nr. 1408/71 un Regulas (EK) Nr. 883/2004 piemērošanas nolūkā ir jāuzskata par skarto personu darba devējiem.
- 5 Pakārtoti *Svb* norāda, ka *AFMB* attiecībā uz skartajām personām attiecīgajos periodos šo regulu piemērošanas nolūkā ir jāuzskata par reģistrētu Nīderlandē.
- 6 Tā kā skartās personas parasti savu nodarbošanos veicot divās vai vairākās ES/EBTA dalībvalstīs un katrā ziņā esot jāpieņem, ka to darba devējs esot bijis reģistrēts to dzīvesvietas valstī Nīderlandē, attiecīgajos periodos esot jāpiemēro Nīderlandes sociālā nodrošinājuma tiesību normas.
- 7 Turpinājumā *Svb* pakārtoti norāda, ka *AFMB* ļaunprātīgi izmanto Savienības tiesības vai mēģina to attiecīgi darīt, jo juridiskā konstrukcija neatbilstot faktiskajai situācijai, kurai esot noteicošā nozīme, piemērojot Regulu (EEK) Nr. 1408/71 un Regulu (EK) Nr. 883/2004. *AFMB*, ciktāl tam ir nozīme pamatlietās, darbojoties tikai kā darba algas aprēķināšanas uzņēmums; starp to un skartajām personām nepastāvot darbtiesiska saikne. Proti, darba ņēmējus Nīderlandē nodarbinot un izvēloties pārvadājumu uzņēmumi, lai šiem pārvadājumu uzņēmumiem veiktu strukturālu darbu (tātad nevis galvenokārt, lai aizstātu citus darba ņēmējus atvaļinājuma vai slimības laikā). Pārvadājumu uzņēmumi šajā ziņā materiāltiesiskā ziņā turpinot īstenot tiesības dot norādījumus. Ja darba ņēmējs pēc šāda pārvadājumu uzņēmuma norādījuma noslēdzot rakstveida līgumu ar citu uzņēmumu, kas viņam maksājot nolīgto darba algu, šis cits uzņēmums gan, iespējams, esot darba devējs Nīderlandes civiltiesību izpratnē, taču ne Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta vai Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Šajā ziņā nozīmes neesot tam, ka *AFMB* kādu laiku pamatlietā aplūkotajos periodos ir bijusi (arī) Kiprā ceļu satiksmē licencēts pārvadājumu uzņēmums, kā arī tam, ka starp *AFMB* un pārvadājumu uzņēmumiem noslēgtie līgumi tiek apzīmēti kā flotes vadības līgumi un ar skartajām personām (rakstveidā) noslēgtie līgumi – kā darba līgumi.
- 8 *AFMB* u.c. ieskatā *AFMB* Regulas (EEK) Nr. 1408/71 un Regulas (EK) Nr. 883/2004 piemērošanas nolūkā saistībā ar pamatlietās aplūkotajiem periodiem ir jāuzskata par skarto personu darba devēju, tās reģistrācijas vieta šo regulu piemērošanas nolūkā ir Kipra un nav konstatējama Savienības tiesību ļaunprātīga izmantošana. Tā kā skartās personas savas darbības attiecīgajos periodos parasti esot veikušas divās vai vairākās ES/EBTA dalībvalstīs un to vērā ņemamās darbības šajos periodos neesot pārsvarā vai galvenokārt veikušas to dzīvesvietā

Nīderlandē, attiecīgajos periodos tām esot jāpiemēro Kipras sociālā nodrošinājuma tiesību normas.

- 9 *AFMB* u.c. norāda, ka pamatlietās nav konstatējama nedz tāda darbība kā algas aprēķināšana, nedz jebkāda pagaidu darba forma, bet gan drīzāk darba ņēmēju norīkošana starp darba devējiem, un ka sabiedrība sniedzot vēl citus pakalpojumus par komisijas atlīdzību. Ja pasūtītājs pilnībā vai daļēji izbeidzot flotes vadības līgumu, *AFMB* mēģinot attiecīgos darba ņēmējus norīkot pie cita pasūtītāja. Tikai tad, ja tas neizdotos, *AFMB* šos darba ņēmējus atlaižot. Vairs neesot iespējams konstatēt, cik bieži tas esot noticis attiecīgajos periodos. Tādos līdzīgos gadījumos kā šis kompetentās iestādes Spānijā, Polijā, Vācijā, Beļģijā un Rumānijā esot atzinušas, ka starptautiskās satiksmes smago transportlīdzekļu vadītājiem, kuru izcelsme bija šīs attiecīgās valstis un kuri tur dzīvoja, ir jāpiemēro Kipras sociālā nodrošinājuma tiesību normas.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Saskaņā ar ES un EBTA noteikumiem par sociālā nodrošinājuma koordinēšanu darba ņēmējiem, kas veic darbību divās vai vairākās ES/EBTA dalībvalstīs, piemēro tikai vienas ES vai EBTA dalībvalsts tiesības. Tas, kuras sociālā nodrošinājuma tiesības tās ir, ir jānosaka, ņemot vērā attiecīgajās regulās paredzētos noteikumus par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu.

Parasti no Regulas (EEK) Nr. 1408/71 un Regulas (EK) Nr. 883/2004 noteikumiem par piemērojamo tiesību aktu piemērošanu izriet, ka ir jāpiemēro pašreizējās nodarbinātības valsts sociālā nodrošinājuma tiesību normas, lai darba ņēmējiem, kas strādā vienā un tajā pašā valstī, tiek piemērotas vienas un tās pašas sociālā nodrošinājuma tiesību normas un lai tiem ir jāveic vienas un tās pašas iemaksas. Minētais novērš nevēlamas darba algu izmaksu konkurences formas, kurām ir nevēlamas negatīvas sekas uz valstu sociālā nodrošinājuma sistēmām.

Atbilstoši LESD 48. pantam Regulas (EEK) Nr. 1408/71 un Regulas (EK) Nr. 883/2004 noteikumiem par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu vienlaikus ir jānodrošina darba ņēmēju brīva pārvietošanās, lai tādējādi sekmētu dzīves kvalitātes un nodarbinātības nosacījumu uzlabošanu personām, kuras pārvietojas Savienībā (skat. spriedumu, 2017. gada 13. jūlijs, lieta C-89/16, *Szoja*, ECLI:EU:C:2017:538, 34. punkts). Dažos pārrobežu nodarbinātības gadījumos, it īpaši starptautiskajā ceļu satiksmē, neierobežoti piemērojot nodarbinātības valsts principu, nevar tikt pienācīgi nodrošināta darba ņēmēju pārvietošanās brīvība. Lai to novērstu, Regulas (EEK) 14. panta 2. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā tika ietvertas tiesību normas, kurās ir paredzētas atkāpes no šī principa, atzīstot par piemērojamām darba devēja reģistrācijas valsts vai arī darba ņēmēja dzīvesvietas valsts sociālā nodrošinājuma tiesību normas, vai arī, ja reģistrācijas un dzīvesvietas valsts ir viena un tā pati, abu valstu sociālā nodrošinājuma tiesību normas.

- 11 Iesniedzējtiesa konstatē, ka skartās personas parasti strādāja divās vai vairākās ES/EBTA dalībvalstīs. Tās pamatlietās aplūkotajos periodos savā dzīvesvietā Nīderlandē strādāja gan daļēji, taču ne pārsvarā un tur arī neveica būtisku to attiecīgās darbības daļu. Līdz ar to pamatlietās Nīderlandes sociālā nodrošinājuma tiesību normas nevar tikt atzītas par piemērojamām, atsaucoties uz Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta ii) punktā vai Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto saikni ar dzīvesvietas valsti, bet gan tikai atsaucoties uz tur paredzēto saikni ar darba devēja reģistrācijas valsti.
- 12 Pamatlietās iesniedzējtiesa pieņem, ka attiecīgajos periodos Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta piemērošanas nolūkā attiecībā uz skartajām personām AFMB reģistrācijas vieta bija Kiprā un ka tā nav jāuzskata par Kiprā reģistrētu tīru “pastkastītes” uzņēmumu. Tāpēc, sniedzot vērtējumu pamatlietās, izšķiroša nozīme ir tam, vai AFMB ir jāuzskata par skarto personu darba devēju.
- 13 Savienības likumdevējs darba devēja jēdzienu nav definējis nedz Regulā (EEK) Nr. 1408/71, nedz Regulā (EK) Nr. 883/2004. Pamatlietās piemērojamās Savienības tiesību normās pretēji tam, kā tas ir attiecībā uz konkrētiem citiem jēdzieniem, nenotiek atsaukšanās uz valsts tiesību aktiem. Iesniedzējtiesa norāda, ka, ja AFMB, ņemot vērā ar skartajām personām noslēgtos līgumus, saskaņā ar valsts (civil)tiesībām būtu jāuzskata par darba devēju, tam nav jānozīmē, ka AFMB arī Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nolūkā ir jāuzskata par skarto personu darba devēju un ka skartajām personām ir jāpiemēro Kipras sociālā nodrošinājuma tiesību normas. Skartās personas pamatlietās apskatāmajos periodos uz nenoteiktu laiku neierobežoti atradās Nīderlandē reģistrēto pārvadājumu uzņēmumu rīcībā, ar kuriem tās vismaz ievērojamā skaitā gadījumu pirms tam bija saistītas ar darba līgumu. Ciktāl to varēja konstatēt iesniedzējtiesa, gadījumā, kad šie Nīderlandē reģistrētie pārvadājumu uzņēmumi vairs nenodarbināja darba ņēmējus, kuri bija iekļauti AFMB darba algu sarakstā, AFMB parasti šos darba ņēmējus uzreiz atlaida. Nīderlandē reģistrētie pārvadājumu uzņēmumi Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkta un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nolūkā, iespējams, var tikt uzskatīti par skarto personu – vienīgo vai vēl vienu – darba devēju. Pirmajā gadījumā skartajām personām ir jāpiemēro Nīderlandes sociālā nodrošinājuma tiesību normas. Otrajā gadījumā saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkta iii) punktu ir jāpiemēro Kipras tiesību akti.
- 14 Ja Nīderlandes pārvadājumu uzņēmumus faktiskās darba devēja uzdevumu – tiesības dot norādījumus – izpildīšanas dēļ vien jau nav jāuzskata par vienīgajiem darba devējiem, iesniedzējtiesas ieskatā pastāv zināma interpretācijas brīvība, lai Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā reglamentēto saikni ar reģistrācijas valsti interpretētu atbilstoši tās mērķim. Iesniedzējtiesa pieņem, ka

izvēle par labu uzņēmuma, kas faktiski īsteno tiesības dot norādījumus, nevis uzņēmuma, kas ir darba devējs (gandrīz) tikai uz papīra, reģistrācijas valstij šim mērķim atbilst vislabāk, un it īpaši tad, ja darba ņēmēji arī dzīvo uzņēmuma, kas faktiski īsteno tiesības dot norādījumus, reģistrācijas valstī. Tā kā dalībvalstis, kurās darba ņēmēji veic savu darbību starptautisko pārvadājumu jomā, arī attiecīgo nodarbinātības tiesisko attiecību laikā var mainīties tādā izpratnē, ka šie darba ņēmēji konkrētā periodā būtisku daļu savas darbības veic savā dzīvesvietā un citā periodā to nedara, iesniedzējtiesas ieskatā šī maiņa var radīt arī plaisas darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma aizsardzībā. Šīs plaisas var novērst, ja, piemērojot reģistrācijas valsts principu, notiek atsaukšanās uz reģistrācijas valsti, kurā darba ņēmējs arī dzīvo.

- 15 Iesniedzējtiesa norāda, ka, interpretējot Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertos noteikumus par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu, varētu ņemt vērā, ka ir norādes, kas liecina par to, ka Savienības likumdevējs nav ņēmis vērā to, ka tādos apstākļos kādi tie ir pamatlietās, tikai iesaistot trešo personu, rodas tiesības uz būtisku priekšrocību no darba algu izmaksu viedokļa. Proti, Regulas (EK) Nr. 987/2009 16. pantā paredzētajā procedūrā nav *expressis verbis* reglamentēts, ka attiecīgajai dzīvesvietas iestādei atbilstoši Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. pantam ir jāinformē arī reģistrācijas valsts, kas nav nodarbinātības valsts, iestādi par pagaidu sociālā nodrošinājuma tiesību aktu piemērošanu. Savienības likumdevējs šajā kopsakarā, iespējams, ir pieņēmis, ka darba devēja reģistrācijas valsts gadījumā runa ir arī par kādu no darba ņēmēju nodarbinātības valstīm, kuri ietilpst Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta piemērošanas jomā. Papildus ir arī jāatgādina par ģenerālvokāta Ī. Bota secinājumiem, kuros tiek izklāstīts, ka Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertajā tiesiskajā regulējumā nav tikušas izdarītas būtiskas izmaiņas, kaut gan pats tās sociālekonomiskais konteksts, it īpaši Savienībai paplašinoties 2004. gadā, ir būtiski mainījies, kas varot pavērt ceļu uz Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertā tiesiskā regulējuma pretrunīgu izmantošanu vai pat nepareizu piemērošanu (skat. ģenerālvokāta Ī. Bota secinājumus lietā *Chain*, C-189/14, ECLI:EU:C:2015:345, 25. un 31.–35. punkts).
- 16 Iesniedzējtiesa arī atgādina, ka Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkts un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkts, ciktāl iespējams, ir jāinterpretē atbilstoši Eiropas Sociālās hartas (ESH) 12. pantā, Kopienas Darba ņēmēju sociālo pamattiesību hartas 10. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 34. pantā nostiprinātajām sociālajām pamattiesībām.
- 17 Turklāt, interpretējot Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunktu un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunktu, var ņemt vērā, ka iekšējā tirgus darbība tiek traucēta, ja

ļauņprātīgā izmantošana konkrētajā gadījumā tiek novērsta, veicot mērķiem atbilstošu interpretāciju, nevis pierādot šādu ļauņprātīgu izmantošanu.

- 18 Ja *AFMB* nevar uzskatīt par darba devēju, iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai īpašie nosacījumi, ar kuriem pagaidu darba aģentūras un citi starpnieki, norīkojot darba ņēmējus darbā citā dalībvalstī, var atsaukties uz Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā un Regulas (EK) Nr. 883/2004 12. pantā paredzētajām atkāpēm no nodarbinātības valsts principa, pamatlietās ir piemērojami *mutatis mutandis*. Šajā gadījumā būtu jāpārbauda, vai starp *AFMB* un skartajām personām pastāv darbtiesiska saikne un vai *AFMB* dalībvalstī, kurā ir tās reģistrācijas valsts, parasti veic būtisku uzņēmējdarbību. Iesniedzējtiesas ieskatā, lai vērtētu attiecības starp *AFMB* un skartajām personām, nav zināmi būtiski fakti, kas tomēr neizslēdz, ka šis pirmais nosacījums pamatlietās tiek uzskatīts par piemērojamu. Iesniedzējtiesas ieskatā no attiecīgajiem lietas materiāliem nevar arī secināt, vai *AFMB* konkrētajā gadījumā izpilda otro nosacījumu un būtisku uzņēmējdarbības daļu veic Kiprā. Tā pieņem, ka no minētajiem nosacījumiem tikai pirmais varētu tikt piemērots pamatlietās, kas nozīmētu, ka Kipras sociālā nodrošinājuma tiesību normas pamatlietās skartajām personām nebūtu jāpiemēro.
- 19 Visbeidzot iesniedzējtiesa norāda, ka Līgumā par Eiropas Savienību garantētā uzņēmējdarbības brīvība ietver tiesības atbilstoši jebkuras dalībvalsts tiesībām dibināt vai reorganizēt sabiedrības. Minētais ir spēkā arī tad, ja sabiedrība savu ekonomisko pamatdarbību turpina veikt dalībvalstīs, kurās tās darbinieki vai tiesību priekšgājēji strādāja jau iepriekš. Ja sabiedrības galvenais mērķis, pieņemot lēmumu par konkrētu juridiskās adreses vietu, ir kādas no ES/EBTA dalībvalsts sociālā nodrošinājuma tiesību normu, saskaņā ar kurām tiek piemērotas salīdzinoši zemas iemaksas, juridisku piemērošana tās darba ņēmējiem, analogiski argumentācijai Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 25. oktobra spriedumā (C-106/16, *Polbud – Wykonawstwo*, ECLI:EU:C:2017:804) būtu jāsecina, ka minētais pats par sevi nav ļauņprātīga izmantošana. Atbilstoši Tiesas 2006. gada 21. februāra spriedumam *Halifax plc* u.c. (C-255/02, ECLI:EU:C:2006:121) un 2017. gada 22. novembra spriedumam *Cussens* u.c. (C-251/16, ECLI:EU:C:2017:881, 53. punkts) gan var arī pārstāvēt viedokli, ka šādā gadījumā ir jāapstiprina Savienības tiesību ļauņprātīga izmantošana.
- 20 Ja Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 2. punkta a) apakšpunkts un Regulas (EK) Nr. 883/2004 13. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka *AFMB* pamatlietās ir jāuzskata par skarto personu darba devēju, iesniedzējtiesas ieskatā joprojām var pamatot, ka, lai gan piemērojamās Savienības tiesību normas formāli ir ievērotas, attiecīgo Savienības noteikumu mērķis (darba ņēmēju brīvas pārvietošanās nodrošināšana, apzināti neatvieglojot nevēlamas darba algu izmaksu konkurences formas, lai tādējādi sekmētu dzīves kvalitātes un nodarbinātības nosacījumu uzlabošanu personām, kuras pārvietojas Savienībā) pamatlietās netiek sasniegts. Proti, Nīderlandē reģistrēto pārvadājumu uzņēmumu un Kiprā reģistrētās *AFMB* galvenais mērķis, par kuru tie ir vienojušies, acīmredzot ir apiet Nīderlandes tiesību aktus tādējādi, ka mākslīgi tiek radīti nosacījumi, lai saskaņā

ar Savienības tiesībām iegūtu priekšrocību. Iesniedzējtiesa šajā ziņā norāda uz Tiesas 2018. gada 6. februāra spriedumu *Altun* (C-359/16, ECLI:EU:C:2018:63, 48.–50. punkts) un 2018. gada 11. jūlija spriedumu Komisija/Beļģijas Karaliste (C-356/15, ECLI:EU:C:2018:555).

DARBBA VERSIJA